

79 ára gamli Ditlev Houmann:

Einsligt at vera deyvvur

– Men tað ber eisini til at venda tí tann positiva vegin. Ein prædikumaður harmaðist einaferð, at eg ikki longur hoyrði tað góða orðið. Eg vendi tí við og segði honum, at eg hoyrði heldur ikki tað ringa, sigur hann skemtandi

JÚSTINUS LEIVSSON
EIDESGAARD

Hvønn sunnudag situr hann í kirkjuni. Oftast við hond upp undir kinn, soleiðis at høgri albogin hvílir á stólabakinum á fremra stólinum. Hondin gripur um aftanfyrir oyra og á hendan hátt veksur oyra og tekur sum mest av ljóðinum frá lestrarfjøl ella prædikustóli. Maðurin er næstan stökkdeyvur og tað hevur hann verið seinastu 15 árin. Okkurt orðið hoyrir hann í kirkjuni, onkuntíð ein heilan setning, men tá sangurin kemur, so hevur alt hug at loypa saman. Vinstra oyra riggar als

ikkí. Á høgra oyra situr hoyriapparatið og við hvørt hvinið, hann varnast einki. Maðurin vit skriva um eitur Ditlev Houmann úr Oyndarfirði. Hann er 79 ára gamal, men ikki longur enn til Langa friggjadag, verður heilsan, tá fyllir hann áttati. Tað er mánadagur í páska vikuni í Oyndarfirði. Setningurin hendaðin dagin er at lýsa gerandisdagin hjá einum eldri manni, sum ikki í mong ár hevur kunna ført eina vanliga samtalu við medmenniskjuni, tí hoyrnin er farin at bila. Ditlev hevur frá barnsheini verið ein virkin persónur. Hann hevur

eisini altíð dáma at fylgt við hvat hendir, onkur vil kalla hetta at vera forvitin í positivari merking. Men fyrri eini fimtan árum síðan broyttist gerandisdagurin munandi. Hoyrnin viknaði og at enda var hann at kalla deyvvur. Okkurt hendinga orðið ella setningin hoyrir hann, hann lesir eisini av muninum og so hjálpist hann við at skriva. Hann hevur eisini ment kynsið at spyrja, soleiðis at hann fær tað at vita sum liggur á hjarta.

Ditlev býr í Garðshorni, ein av teimum elstu býlingunum í Oyndarfirði. Í dag búgva bert trý fólk í

Garðshorni, hjúnini Ditlev og Anna og systir Onnu, Maria. Í dag standa bert Garðshornshúsin, men fyrr lá gamli próstagarðurin í Garðshorni. Húsin vóru tikin niður í 1923 og fólk hava búið í teimum fram til fyrst í hesi öldini. Hetta vóru uppsitarar av próstajørðini, ið telja 12 merkur í Oyndarfirði. Heini Havreki og sonurin Magnus Heina-son hava búið í Garðshorni.

Hoyrnin fór at bila

Vit sita í hugnaligu stovuni í Garðshorni. Ditlev situr og lesir spurningarnar og konan Anna stákast. Hon er javngomul við Ditlev, boygd framá av sliti, hon hevur strevast so langt hon kann minnst, kvikfótt og altíð á ferð. Hon er ættað av Grundlendi í Oyndarfirði, men hevur búið meginpartin av livinum í Garðshorni.

– Eg var um 65 ára gamla, tá eg fór at hoyra verri. Eg helt tað verða oyraproppar. Hetta byrjaði í vinstra oyra og eg fór til oyralækna. Hann segði mær tey tungu boð, at talan var um æðraforkákingar og stóðan fór at standa við og versna. Eg arbeiddi í Fuglafirði um hetta mundi og tann eina dagin fekk eg rættuliga at kenna, at nú var eg vorðin ein brekaður maður. Áðrenn eg visti av, lá eg undir einum trucki. Eg hoyrði als ikki, at hann kom. Eg var heppin, fekk bert eitt sindur ilt í beinið. Men tá var í hvussu er greitt, at eg kundi ikki verða við í slíkum arbeiði longur, sigur Ditlev Houmann.

– Eg hevði eisini givið maskinlarminum á flakavirkinum í Fuglafirði skuldina fyrri, at eg hoyrði verri, men oyralæknin segði, at hetta hevði einki við maskinur at gera, sigur hann.

– Stóðan versnaði rættuliga skjótt og knappliga kundi eg ikki fylgja við í hvat fólk søgdu. Eg gjørdist heilt deyvvur í vinstra oyra og høgra var eisini vánaligt. Hetta var ein ógvuliga keðilig stóða at koma í. Eg havi jú altíð dámt at fylgt við og hetta gjørdist munandi torførra nú, sigur hann.

Torfert í mannámúgvu

– Tað ringasta er, tá eg eri saman við nógvum fólki. Eg havi altíð kensluna av, at grinið verður eftir mær. Eg hoyri jú ikki, um fólk hava hug at smilast og eg kann heldur ikki siggja øll. Í mannámúgvu fái eg heldur einki skil á hvat fólk siga. Alt hevur hug at leypa saman, sigur Ditlev Houmann.

Hvussu tók familjan tað, at tú gjørdist deyvvur?

– Tað kom ikki so knappliga, so tey høvdu tíð at venja seg við tað, men tað gjørdist ógvuliga stríggj at snakka, sigur hann.

Hvussu er tað at ganga í kirkju hvønn sunnudag og einki hovra?

– Eg hoyri onkran setning av gudsorði og tað er nóg mikið gingið í kirkju, tað er ein vani og so eri eg saman við fólki um guds orð. Tó er tað ógvuliga keðiligt, ikki at klára at fylgja við sanginum. Mær hevur altíð dámt at sungið og at kvæðið. Mær hevur dámt sera væl føroyskan dans, sigur Ditlev.

Hóast Ditlev er 79 ára gamal so er hann hvønn einasta morgin í fjósinum hjá soninum Loua. Hann hjálpir til við mjólkeringini.

– Eg hoyri einki av belj-
inum ella maskinum í fjósinum og heldur ikki ljóðið frá traktorinum, sjálvt um eg standi við síðuna av honum, sigur Ditlev.

Einsligt

– Tað er einsligt at vera deyvvur. Eg hoyri heldur ikki, tá fólk rópa á meg. Mær hevur altíð dámt at gingið burtur í haga. Eg havi eina mørk í jørð og eg havi gingið burtur í haga alt tað eg kann minnst. Eg havi millum annað seyð gangandi yviri í Lið. (Elduvíkslið, blóm.) men seinastu árin havi eg ikki hættað mær. Hetta kemst ikki av, at eg ikki havi orkað at gingið, men heldur, at eg hoyri ikki longur, um grót raplar oman, og tað er neyðugt, gongur tú í brattlendi, sigur Ditlev Houmann.

– Tað er rættuliga stríggj at verða deyvvur, tú fær heldur ikki at vita tað tú vil. Konan er tann sum dugir best at samskifta við meg, tað skuldi heldur ikki verið so lægt, sigur Ditlev Houmann.

Nú leggur Anna uppi, meðan hon setir á borðið. «Øll hesi árin havi eg ikki

hoyrt hann eina einastu ferð gramt seg um vánaligu oyruni.»

– Onkur hevur havt hug at harmast meg. Ein prædikumaður í bygðini segði einaferð við meg, at tað var spell, at eg ikki longur hoyrði tað góða orðið. Men eg royndi at ugga hann við at eg heldur ikki hoyrði tað ringa orðið, sigur Ditlev skemtandi.

Fór til skips

Lívsögan hjá Ditlev líkist tí hjá mongum øðrum føroyskum mannfólki.

– Tað var einki í at velja. Kundi tú ikki fara til skips, so var tú ikki roknaður sum maður. Eg fór fyrstu ferð til skips í 1932. Hetta var við «Grundig», sum skyldmenninir hjá mær áttu. Eg var heppin, eg hevði góðu heilsu til skips. Eg fekk ikki sjóverk, havi ongantíð følt hendað, heldur ikki beiggj mín Svend, sum doyði fyrri kortum. Ikki tí, lukturin var ikki góður umborð á sluppunum við ferniseraður sjóklæðum og ringum royki úr kjólinum. Eg minnst fyrsta turin hvussu eg undraðist á, at trøllvaksin menn lógu og ringdu seg í sjóverkslisku, sigur Ditlev Houmann.

– Eg var til skips í 42 ár, frá 1932 til 1974. Í míni familju hava menn siglt so langt eygað røkkur altur í tíðina. Abbi, sum er eitt eftir, var dani. Hann kom til Føroyar í seinastu öld sum stýrimaður og búsettist í Havnini. Abbi mín í Garðshorni, Salemon, var útróðrarformaður alt sitt liv. Pápi var eisini fiskimaður. Eg og Svend bróður tóku arvin upp, sigur Ditlev Houmann.

Stórar aldur

– Eg var á Kappanum í tí

Ditlev situr í stovuni. Abbin og ommen úr Havn hanga á bróstinum aftanfyrir í hugnaligu stovuni